

Portuguès i la seva Didàctica

Codi: 42343
Crèdits: 27

Titulació	Típus	Curs	Semestre
4310486 Formació de Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes	OT	0	A

Professor de contacte

Nom: Cristina Escobar Urmeneta

Correu electrònic: Cristina.Escobar@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Portuguès i portuguès es podran alternar amb altres llengües presents al sistema educatiu.

Prerequisits

Per cursar aquesta assignatura es requereix un nivell de competència comunicativa avançada en llengua meta equivalent a un C1 o superior en totes i cadascuna de les destreses o activitats de comprensió, expressió i interacció orals i escrites descrites en el del MECR.

Amb independència de les certificacions lingüístiques presentades a l'oficina de pre-inscripció, l'estudiant que vulgui matricular aquesta assignatura és un candidat a professor o professora de portuguès, per la qual cosa és responsable d'accedir al curs en condicions de ser un bon model lingüístic. Per tant, ha de ser capaç d'expressar-se en llengua meta oralment i per escrit amb adequació, fluïdesa i correcció gramatical, lèxica i fonètica tant en situacions ordinàries com en tota la varietat de situacions professionals. També ha de ser capaç de llegir en llengua meta amb un alt grau de comprensió textos informatius, textos literaris i textos professionals.

El MSEC de l'UAB s'alinea amb els plantejaments europeus de promoció activa de les competències plurilingües. Així, s'espera de l'estudiant una actitud receptiva, apreciativa i, en definitiva, oberta cap a l'ús d'altres llengües que no siguin la de la pròpia especialitat, tant si l'estudiant les parla com si no.

Objectius

Aquesta assignatura aspira a que els i les futures docents de portuguès es familiaritzin amb les estratègies docents bàsiques d'ensenyament del portuguès com a llengua estrangera a adolescents i adults en contextos institucionals, i adquireixin coneixements i habilitats bàsiques d'autoformació que els ajudin a continuar millorant com a docents de portuguès al llarg de tota la vida professional. Aquesta aspiració es concreta en els objectius següents:

- Familiaritzar-se amb els principis bàsics de política lingüística que inspiren el currículum català de llengües estrangeres.
- Familiaritzar-se amb els fonaments psicopsicolingüístics de l'aprenentatge de llengües estrangeres en medi institucional identificats a partir de la recerca.
- Desenvolupar estratègies d'ensenyament de llengües estrangeres en consonància amb la recerca sobre aprenentatge de llengües i les característiques de l'alumnat i del context.

- Dissenyar i seleccionar materials, activitats i seqüències didàctiques adequades a aprenents concrets, segons els principis establerts al currículum català de llengües estrangeres per a l'educació secundària i EOI.
- Identificar i analitzar els trets característics de bones pràctiques docents en aules de llengua estrangera.
- Autoavaluar la pròpia pràctica docent, identificar fortaleeses i debilitats i proposar-se un pla de millora concret i realista.
- Familiaritzar-se amb els gèneres textuais escolars orals i escrits, i les seves característiques.

Competències

- Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seva capacitat per a aprendre per sí mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que facilitin l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la als processos d'ensenyament-aprenentatge en les matèries pròpies de la especialització cursada.
- Comunicar-se de manera efectiva, tant de manera verbal com no verbal.
- Concretar el currículum que s'implantarà en un centre docent participant en la planificació col·lectiva del mateix; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a la especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics al voltant als processos d'ensenyament-aprenentatge respectius.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribueixin a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estigui ubicat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació dels estudiants de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, investigació i innovació dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
- Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la investigació.
- Interpretar les diferents necessitats educatives dels alumnes amb la finalitat de proposar les accions educatives més adequades.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament-aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels estudiants així com la orientació dels mateixos tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge necessàries per a poder realitzar una formació contínua tant en els continguts i la didàctica de l'especialitat, com en els aspectes generals de la funció docent.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament-aprenentatge en les matèries pròpies de la especialització cursada.
2. Comunicar-se de forma efectiva, tant verbal com no verbalment.
3. Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
4. Crear un clima que faciliti la interacció i valori les aportacions dels estudiants per a fomentar l'aprenentatge de la Llengua Estrangera a l'aula.

5. Demostrar que coneix contextos i situacions en que s'utilitza i aplica la Llengua Estrangera a l'ensenyament secundari i a les escoles d'idiomes, destacant el seu caràcter funcional.
6. Demostrar que coneix el valor formatiu i cultural de la Llengua Extrangera i dels continguts d'aquestes disciplines que s'imparteixen en l'Educació Secundària Obligatòria, en el Batxillerat i a les escoles d'idiomes, i integrar aquests continguts en el marc de la ciència i de la cultura.
7. Demostrar que coneix els currículums de Llengua Estrangera de l'Educació Secundària Obligatòria, del Batxillerat i de les escoles d'idiomes.
8. Demostrar que coneix els desenvolupaments teòrico-pràctics de l'ensenyament i l'aprenentatge de la Llengua Estrangera.
9. Demostrar que coneix i que sap aplicar propostes docents innovadores a l'àmbit de la Llengua Estrangera.
10. Demostrar que coneix la història i els desenvolupaments recents de la Llengua Estrangera corresponent, i les seves perspectives, per a transmetre una visió dinàmica de la mateixa.
11. Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
12. Entendre l'avaluació com un instrument de regulació i d'estímul al esforç, i conèixer i desenvolupar estratègies i tècniques per a l'avaluació de l'aprenentatge de la Llengua Estrangera corresponent.
13. Generar propostes innovadores i competitives a l'activitat professional i a la investigació.
14. Identificar els problemes relatius a l'ensenyament i aprenentatge de la Llengua Estrangera i plantejar possibles alternatives i solucions.
15. Interpretar les diferents necessitats educatives dels alumnes amb la finalitat de proposar les accions educatives més adequades.
16. Posseir les habilitats d'aprenentatges necessàries per a poder realitzar una formació contínua tant en els continguts i la didàctica de Llengua Estrangera, com en els aspectes generals de la funció docent.
17. Seleccionar, utilitzar i elaborar recursos per a l'ensenyament de la Llengua Estrangera.
18. Transformar els currículums de la Llengua Estrangera en seqüències d'activitats d'aprenentatge i programes de treball.
19. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació e integrar-les en el procés d'ensenyament-aprenentatge de la Llengua Estrangera.

Continguts

Bloc 1: Innovació docent i iniciació a la investigació educativa en didàctica de llengües estrangeres (6 ECTS)

1.1. Aprenentatge de llengües estrangeres

- Models teòrics i enfocaments de l'ensenyament i aprenentatge de llengües estrangeres a l'aula. Perspectiva històrica.

1.2. La interrelació dialèctica entre teoria i pràctica educativa

- Competència comunicativa i competència interactiva
- La conversa generadora d'aprenentatges a l'aula de llengua estrangera
- La competència interactiva escolar

1.3. Formació docent i desenvolupament professional basat en evidències

- Observació a l'aula
- El professor com a investigador a l'aula
- Introducció a la recerca-acció: plantejaments teòrics i disseny d'una investigació a l'aula
- Mètodes de recollida i tractament de dades

1.4. Exploració de les dades i comunicació dels resultats

- Anàlisi de dades
- Vincles entre la teoria i les dades

- L'informe de recerca

1.5. Accés a la professió docent

Bloc 2: Ensenyament i aprenentatge de la llengua i la literatura estrangera (9 ECTS)

2.1. Organització de l'ensenyament. Disseny curricular

• F

- Les àrees de llengües i l'educació lingüística integral i integradora a l'escola
- La llengua estrangera a través del currículum.
- El currículum de llengües estrangeres de l'ESO, del batxillerat i d'EOI
- La transició entre etapes educatives
- El sistema de proves externs
- Recursos curriculars

2.2. Organització de l'ensenyament. Planificació de l'ensenyament

- Disseny, implementació i avaluació de seqüències didàctiques. Aprenentatge per tasques i projectes.
- Planificació a curt i llarg termini
- Treball per tasques i projectes
- Aprenentatge integrat de continguts i llengua (AICLE)
- Eines i tasques per a l'avaluació de les competències en llengües estrangeres
- La sessió de classe: La gestió del temps i l'espai
- La integració de la tecnologia en la planificació docent
- Les activitats d'aprenentatge. Tipologia de tasques i activitats comunicatives
- Selecció, anàlisi i adaptació de propostes i materials curriculars.
- Enfocaments innovadors en l'ensenyament de llengües estrangeres

2.3. Estratègies didàctiques i recursos docents

- La comunicació a l'aula de llengua estrangera: desenvolupament i avaluació de les competències receptives, productives i interactives.
- La integració de diverses habilitats en seqüències didàctiques equilibrades
- Tècniques per a estimular l'autonomia i la cooperació entre els aprenents en aules presencials i virtuals: El treball individual, en parelles i en grups petits. L'aprenentatge cooperatiu.
- La literatura en l'aprenentatge de llengües estrangeres
- Ús de jocs, cançons i tècniques dramàtiques a l'aula
- Les TIC i TAC a l'aula de llengua estrangera

Bloc 3. Complementos de Formació (12 ECTS)

1. El Marc Comú Europeu de Referència (MECR) per a les llengües: aprenentatge, ensenyament, avaluació. Política lingüística europea de promoció del plurilingüisme. Estratègies d'intercomprensió entre parlants de diferents llengües. Competència comunicativa. Les activitats de la llengua en el MECR: producció, recepció i interacció. Els nivells comuns de referència: descriptors de competències. Competència pragmàtica i intercultural. Escales d'avaluació i sistemes europeus de certificació basats en el MECR.

2. Anàlisi del discurs d'aula. La conversa en llengua estrangera. La seva estructura, els seus codis d'obertura, de prolongació, de derivació, de tancament, el principi de col·laboració. Les "lleis dialogals". La interacció a l'aula de llengua estrangera. Les seqüències IRF. La reparació a l'aula de llengua estrangera. Transcripció i anàlisi de seqüències conversacionals a l'aula de portuguès.

3. Habilitats acadèmiques orals i escrites: Anàlisi i producció d'explicacions i presentacions orals eficaces en portuguès en àmbits acadèmics. Fluïdesa, pronunciació i comunicació efectiva en llengua estrangera. La discussió i debat en contextos acadèmics. Les estratègies de comunicació. Text i context. Característiques lingüístiques i discursives de gèneres textuais d'àmbit escolar i de divulgació científica: textos narratius, argumentatius, descriptius, explicatius, descriptius. Cohesió i Coherència. La producció de textos acadèmics de recerca i divulgació: la seva estructura i estil. La norma APA. El plagi.

4. Producció literària i audiovisual, i cultura popular per a aprenents adolescents i adults. Anàlisi de

textos literaris, de documents impresos i audiovisuals procedents de la tradició literària universal, els mitjans de comunicació, tals com a cinema, ràdio i televisió, premsa, Internet, lletres de cançons, còmics, etc. rellevants per a aprenents adolescents. L'elecció del text literari: el cànon vs. les necessitats del lector. El text literari, l'obra audiovisual, etc. com a desencadenants d'activitats de comunicació oral i escrita.

Metodologia

La metodologia de les sessions presencials combinarà les activitats magistrals i expositives amb pràctiques d'aula, treball en parelles i grups, exposicions, debats, elaboració de projectes, etc. Es requerirà una participació activa de part de l'alumnat i l'ús sostingut de la llengua meta com a llengua vehicular habitual, i la llengua en la qual es realitzen les activitats d'avaluació.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial dirigida (magistral expositiva, pràctiques d'aula, exemplificació i estudi de casos)	225	9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Tipus: Supervisades			
Tutories especialitzades a distància o presencials: col·lectives o individuals	225	9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Tipus: Autònomes			
Activitats no presencials i autònomes	225	9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Avaluació

Per a la superació del mòdul es necessari el compliment de les següents requeriments:

Per a aprovar el mòdul 'Portuguès i la seva Didàctica' cal haver aprovat totes i cadascuna de les tres assignatures que el componen. Per aprovar cadascuna d'aquestes assignatures cal obtenir la qualificació d' **APTE** en l'ús acurat, fluid i adequat de la llengua d'especialització, i aprovar cadascú dels blocs de continguts que componen el mòdul. Per aprovar el mòdul cal doncs acreditar:

1. Obtenir un APTE en portuguès, la qual cosa exigeix demostrar l'ús eficient, fluid, adequat i acurat (fonètica, gramàtica, lèxic, ortografia, organització textual, etc.) de la llengua d'especialització en qualsevol situació relacionada amb tasques acadèmiques i/o docents, demostrant un nivell de competència comunicativa general C2.1 o superior del Marc Europeu de Referència per a les Llengües del Consell d'Europa i Competència Interactiva Docent demostrant ser un bon model de llengua, i un gestor eficaç i eficient de la comunicació en llengua estrangera per aprendre llengua.
2. Assistència mínima a les sessions presencials del 80%.
3. Aprovar les tasques d'avaluació d'execució individual.
4. Superació de tots i cadascun dels blocs de continguts i assignatures que componen el mòdul. (V. Paràgraf anterior).

Càlcul de la qualificació final del mòdul

El professorat explicitarà en el seu programa les tasques i criteris d'avaluació del bloc de continguts del programa del qual és responsable. Per regla general, la qualificació final de cada assignatura és la mitjana ponderada obtinguda a partir de totes les tasques d'avaluació del mòdul.

Un cop assolits els requisits indicats anteriorment, la qualificació final del mòdul 'Portuguès i la seva Didàctica' és el resultat de calcular la mitjana ponderada de cadascuna de les tres assignatures o blocs que l'integren.

EXCEPCIONS: Les qualificacions obtingudes en tasques d'avaluació en grup faran mitjana amb les obtingudes en tasques individuals només si les tasques individuals estan aprovades. Si es dona una diferència important entre les qualificacions obtingudes en tasques d'avaluació individual i tasques d'avaluació en grup, la mitjana ponderada no s'aplicarà de forma automàtica.

Observacions

La còpia i el plagi són robatoris intel·lectuals i, per tant, constitueixen un delictes que serà sancionat amb la nota "zero". En cas de còpia entre dos alumnes, si no es pot saber qui ha copiat qui s'aplicarà la sanció a tots dos alumnes. Es considera "còpia" un treball que reproduceix totalment o en gran part el treball d'un altre company o companya. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor -sigui publicat en paper o en forma digital a Internet- com a propi, és a dir, sense citar-ne les fonts. Enllaç a documentació del web de la UAB sobre el plagi: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Les demandes de clarificació o reclamacions sobre les qualificacions rebudes a les diferents tasques d'avaluació es formularan per escrit a través del Moodle de l'assignatura en la bústia creada a l'efecte. L'estudiant farà servir el model d'imprès que es facilitarà oportunament.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Complements de formació	12 ECTS	0	0	2, 3, 5, 6, 9, 16, 17, 18, 19
Ensenyament i aprenentatge	9 ECTS	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Innovació i recerca	6 ECTS	0	0	1, 2, 5, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 19

Bibliografia

La bibliografia serà facilitada pel professorat de l'assignatura.